

שם הנוהל: נוהל ביטחון במתקנים ובמוסדות עירוניים מס' הנוהל: 797

הנוהל תקף מיום: 26.06.2022

מבטל נוהל מס' 797 "נוהל ביטחון במתקנים ובמוסדות עירוניים" מיום 08.12.2020

1. רקע

עיריית תל-אביב-יפו מקיימת פעילות שוטפת כדי לספק שירותים מגוונים לתושבי העיר, לבעלי העסקים ולמבקרים בעיר. הפעילות נעשית במתקנים במקומות שונים בעיר: באולמות, במרכזים קהילתיים בבתי ספר, במחסנים ובמבנים שונים כיוצא באלה. במתקנים מסויימים התפעול הוא שוטף, ובאחרים, למשל בארות מים, התפעול הוא על פי הצורך.

בכל מתקן שנעשית בו פעילות עירונית אחראי המנהל במתקן לביטחון המתקן - הן בזמן שגרה והן בזמן חירום.

האחריות לביטחון במתקן כוללת פעולות המכוונות להשגת המטרות האלה:

- א. שמירה על שלום השהים במתקן - עובדים ומבקרים.
- ב. יצירת הרתעה מפני עבריינים ואנשים עויינים.
- ג. שמירה על רכוש העירייה ונכסיה מפני נזקים.

2. מטרות

מטרות הנוהל הן אלה:

- א. לקבוע את הפעולות הנדרשות לשמירה על הביטחון במתקן שנעשית בו פעילות עירונית.
- ב. לקבוע את האחראים לשמירה על הביטחון במתקן ואת תחומי אחריותם.

3. הגדרות

- 3.1 מתקן - כל מבנה שנעשית בו פעילות עירונית: לשכה, אולם, מוסד, מרכז קהילתי, בית ספר, מחסן, באר מים וכיוצא באלה.
- 3.2 מחלקת הביטחון - מחלקת הביטחון באגף לביטחון וחירום.
- 3.3 קב"ט מתקנים בכיר - קצין ביטחון במחלקת הביטחון.
- 3.4 קב"ט אזורי - קצין ביטחון במחלקת הביטחון.
- 3.5 הממונה על הביטחון במתקן - במתקנים מאויישים שפועלת בהם שלוחה של יחידה - המנהל הבכיר במתקן. (במקרים מיוחדים רשאי מנהל היחידה להחליט למנות מנהל בכיר אחר מחוץ למתקן לממונה על הביטחון).
- במתקנים שאינם מאויישים, יקבע מנהל היחידה האחראי לפעילות הנעשית במתקן את הממונה על הביטחון במתקן.
- במתקנים המאויישים ביחידות שונות מאותה חטיבה או מאותו מינהל, יקבע מנהל החטיבה או מנהל המינהל, הממונה על היחידות, את הממונה על הביטחון במתקן.
- במתקנים המאויישים ביחידות שונות מחטיבות וממינהלים שונים, יקבע הסמנכ"ל למשאבי אנוש ולמינהל את הממונה על הביטחון במתקן.
- 3.6 עוזר לביטחון (עב"ט) - עובד עירייה מתוך המתקן שמינה הממונה על הביטחון במתקן לאחר שאושר ע"י קב"ט מתקני העירייה לסייע לו בכל הפעולות הנדרשות לשמירה על הביטחון במתקן.
- 3.7 ספקי שירותי ביטחון - גופים מחוץ לעירייה המתמחים בנושאי ביטחון ומיגון: משטרת ישראל, חברות אבטחה, חברות שמירה וכיוצא באלה, שהתקשרו כחוק בחוזה

עם העירייה.

- 3.8 פק"מ - פקודת קבע למתקן. תיק ביטחון מובנה המתעד את כל הפרטים, הפעולות, האמצעים והתכניות הנוגעים לביטחון המתקן בזמן שגרה ובזמן חירום.
- 3.9 אירוע חריג - כל אירוע או סימנים לאירוע שיש בו סיכון חיי אדם, פגיעה ברכוש או הפרעה לסדר הציבורי.
- 3.10 יחידה - אגף או מחלקה עצמאית.

4. סמכויות ואחריות

- 4.1 הסמנכ"ל-
הסמנכ"לית
למשאבי אנוש
ולמינהל - מוסמך-מוסמכת לקבוע ממונה-ממונת על ביטחון במתקן שבו יחידות ממינהלים שונים או מחטיבות שונות.
- 4.2 מנהלי חטיבות ומינהלים - אחריות אחריות כוללת ליישום הוראות נוהל זה במתקנים שבאחריותם.
- מוסמכים לקבוע ממונים על ביטחון במתקנים שבהם יחידות שונות, שהם מופקדים עליהן.
- אחריות להקצות את המשאבים הנדרשים לביטחון המתקנים שבאחריותם.
- 4.3 מנהל-מנהלת אגף ביטחון וחירום - אחריות להוראות נוהל זה.
- 4.4 מנהל-מנהלת היחידה - אחריות ראיות אחריות כוללת לביטחון במתקנים שבאחריותו.
אחריות לקבוע ממונה ביטחון במתקנים שבאחריותו ואינם מאוישים באופן רציף.
אחריות לוודא יישום הוראות נוהל זה.
- 4.5 הממונה על הביטחון במתקן - אחריות לביטחון במתקן ובכלל זה לביצוע כל ההוראות המפורטות בנוהל זה.
- 4.6 עוזר-עוזרת ביטחון (עב"ט) - אחריות לסייע לממונה על הביטחון במתקן בכל הפעולות הנדרשות לשמירה על הביטחון במתקן.
- 4.7 מנהל-מנהלת מחלקת ביטחון - אחריות לפקח על יישום הוראות נוהל זה.
- 4.8 קב"ט-קב"טית בכיר-בכירה מתקני העירייה - אחריות לייעץ, להנחות ולסייע לממונים על הביטחון במתקן באופן ביצוע הפעולות הנדרשות מהם לביטחון במתקן, באמצעות ובהסתיעות בקב"ט אזורי.
- 4.9 קב"ט-קב"טית אזורי - אחריות לביטחון מוסדות חינוך פורמליים, לפי כללי חוזר מנכ"ל החינוך.
אחריות לסייע לממונים על הביטחון במתקנים שבאזור שהוא מופקד עליו בתאום קב"ט מתקני העירייה לביצוע הפעולות הנדרשות מהם בנוהל זה.

5. הוראות כלליות

- 5.1 הממונה על הביטחון במתקן אחראי לביטחון המתקן, הן בזמן שגרה והן בזמן חירום.
- 5.2 במסגרת האחריות לביטחון, אחראי הממונה על הביטחון להכנת פק"מ ובו כל התכניות, המידע, הנתונים והפרטים הנוגעים לתחום הביטחון במתקן – בזמן שגרה ובזמן חירום.
- 5.3 מנהל היחידה או הממונה על הביטחון במתקן יטפל בסידורי הביטחון של העובדים בכל פעילות בלתי שגרתית כגון, אירוע, טיול וכד'. במקרים אלו יעדכן את מחלקת הבטחון.
- 5.4 הממונה על הביטחון במתקן ימנה עובדים במתקן לביצוע פעולות ותפקידים הנוגעים לביטחון המתקן.
- 5.5 הממונה על הביטחון במתקן יזמין לפי הצורך שירותי אבטחה מספק השירותים שהתקשרה איתו העירייה באמצעות קב"ט מתקני העירייה.
- 5.6 פעולות הממונה על הביטחון במתקן לביטחון המתקן יתבססו על הוראות שמפרסמים גופי הביטחון הארציים והאגף לביטחון וחירום, ובהיעדר הוראות אלה - על פי שיקול דעתו המקצועית בהתאם לנסיבות.
- 5.7 פעולות הממונה על הביטחון במתקן, הנוגעות לשמירה על הביטחון במתקן ועל אבטחתו, יתועדו בפק"מ - הכול לפי ההוראות המפורטות בנוהל זה.
- 5.8 הממונה על הביטחון במתקן, ידווח מיד על כל אירוע חריג לממונה הישיר שלו, למנהל החטיבה או המינהל שלו, למשל"ט הביטחון ולמוקד שירות 106.
- 5.9 הנחיות לשמירה על ביטחון המתקן תתבססנה גם על הנהלים הבאים:
  - 5.9.1 [נוהל 918 – לחצני מצוקה – התקנה ותגובה](#)
  - 5.9.2 [נוהל 938 – מערכת אזעקה מפני פריצה – התקנה ותגובה](#)

6. הפעולות הנדרשות לשמירה על הביטחון במתקן

- 6.1 מערך הביטחון של המתקנים העירוניים מטפל בהיבטים האלה:
  - א. תכנון האבטחה ומערכות המיגון במתקן וההתמודדות במצבי חירום.
  - ב. שמירת כשירות מערך הביטחון במתקן – הן מבחינת בעלי תפקידים והן מבחינת אמצעים.
  - ג. קביעת נהלים להתקשרויות עם חברות השמירה והאבטחה.
  - ד. פיקוח על ביצוע הפעולות המחויבות לשם שמירה על הביטחון במתקן, הן בזמן שגרה והן בזמן חירום.
  - ה. תדרוך שוטף של ספקי שירותי הביטחון בהוראות הביטחון.
  - ו. הדרכה, הכשרה ותרגול של העובדים במצבי חירום אפשריים.
- 6.2 במערך הביטחון של המתקנים בהם נעשית פעילות עירונית נמצאים מנהלי החטיבות והמינהלים, הממונה על הביטחון במתקן, העובדים במתקן, אגף לביטחון וחירום וספקי שירותי הביטחון והאבטחה.

הפעולות הנדרשות מכל אחד מבעלי התפקידים מפורטות בטבלת מערך הביטחון של המתקנים העירוניים - כולן או קצתן - יהיה לפי צורכי המתקן כפי שיקבע הממונה על הביטחון עפ"י הנחיות מקצועיות של קב"ט מתקני העירייה ויאשר מנהל החטיבה או המינהל.

מערך הביטחון במתקנים עירוניים

הערות	הפעילות	הנושא	האחראי
להכנת התכנית אפשר להסתייע בקב"ט מתקני העירייה עפ"י הכללים המקצועיים שניקבעו.	<u>גיבוש תכנית ביטחון למתקן</u> א. מיפוי כל הציוד בעל הערך במתקן. ב. מיפוי מקומות הצבת המאבטחים במתקן.	תכנית ביטחון למתקן	הממונה על הביטחון במתקן

הערות	הפעילות	הנושא	האחראי
תכנית הביטחון תאושר בידי מנהל האגף או מנהל היחידה העצמאית הממונה על המתקן או בידי בכיר ממנו ביחידה.	<p>ג. כתיבת נוהלי עבודה למאבטחים במתקן.</p> <p>ד. מיפוי המרחבים המוגנים במתקן והקרובים אליו מחוץ לו.</p> <p>ה. הכנת תכנית פינוי בני אדם מהמתקן למרחבים מוגנים במצבי חירום.</p> <p>ו. הכנת תכנית התגוננות בפני תרחישי חירום שונים.</p> <p>ז. הכנת תכנית להסבת המתקן לייעודו במצב חירום.</p> <p>ח. הערכות לביטחון באירועים שיגרתיים ובילתי שיגרתיים המתקיימים במתקן ובסביבתו.</p>		
תוכנית העבודה מופיעה על גבי הפק"מ להכנת תכנית העבודה השנתית אפשר להסתייע בקב"ט מתקני העירייה. הכנת התכנית תאושר במסגרת אישורי תכניות העבודה של העירייה.	<p><u>בניית תכנית עבודה שנתית</u></p> <p>א. בניית מערך תרגילים לפינוי בני אדם מהמתקן במצבי החירום השונים - פעם בשנה לפחות.</p> <p>ב. בניית מערך השתלמויות, הדרכות והכשרות לעובדים במתקן הממונים על כיבוי אש, עזרה ראשונה וסדרנות - פעם בשנה לפחות.</p> <p>ג. קביעת מועדים מחזוריים לבדיקת תקינות אמצעי הביטחון: מרחבים מוגנים, גדרות, שערים, מערכות אזעקה ומצוקה, מצלמות וכיוצא באלה - לפי הוראות היצרן או פעם ברבעון לפחות.</p> <p>ד. קביעת מועדים מחזוריים לבדיקת שפק"מ המתקן מעודכן - פעם בשנה לפחות.</p> <p>ה. קביעת מועדים מחזוריים לריענון הנחיות הפק"מ לבעלי תפקידים במתקן - פעם בשנה לפחות.</p>	תכנית עבודה שנתית להבטחת הביטחון במתקן	
רכישת אמצעי מיגון חדשים למתקן תיעשה בתיאום עם קב"ט מתקני העירייה, לדוגמה: גידור, סורגים, מערכת אזעקה וגילוי אש, כניסות ממודרות, מערכתמצוקה, מצלמות אבטחה (לפי נוהל 843).	<p>א. מיפוי כל אמצעי המיגון הקיימים במתקן.</p> <p>ב. רכישה והתקנה של כל אמצעי המיגון הנדרשים לביטחון ולאבטחה במתקן.</p> <p>ג. תחזוקה של אמצעי המיגון החדשים ותחזוקת כל האמצעים הקיימים.</p>	אמצעי מיגון וביטחון	
הדרישות בהזמנת שירותי האבטחה והאומדן הכספי יתואמו עם מחלקת הביטחון . הממונה על הביטחון במתקן לא יעסיק ספקי שירות אלא לאחר שכל עובדיהם הוכשרו לכך, ולאחר שהועברו לידיעת עובדים אלה כל הוראות הביטחון המיוחדות הנוגעות למתקן.	<p>הזמנת שירותי אבטחה מהחברות שהתקשרה איתן העירייה, לפי הגדרת הפרטים האלה ופרטים אחרים לפי הצורך:</p> <p>א. היקף המשימה</p> <p>ב. שיטת השמירה: שמירה ניידת, שמירה ניידת, שמירה היקפית.</p> <p>ג. האמצעים הטכנולוגיים הנדרשים לשמירה.</p> <p>ד. שעות פעילות השמירה.</p>	שירותי אבטחה	הממונה על הביטחון במתקן (המשד)

הערות	הפעילות	הנושא	האחראי
אירוע חריג ידווח מיד ובכתב למנהל האגף או למנהל היחידה העצמאית ולקב"ט מתקני העירייה.	פיקוח על פעולות שגרת העבודה א. ביצוע סריקות לאיתור אירועים חריגים. ב. בדיקה שעבודת המאבטחים נעשית על פי נוהלי הביטחון הנדרשים. ג. דיווח למחלקת הביטחון על כל פעילות בלתי שגרתית כגון, אירוע, טיול וכד' המתוכננת להתקיים שלושה שבועות מראש. ד. עמידה ביעדי תכנית העבודה השנתית. ה. ביצוע בדיקה לכשרות מערכות מרכיבי הביטחון לרבות מערכת מצוקה, מערכות גילוי אש, מערכת אזעקה לגילוי פריצה ומצלמות.	שגרת ביטחון יומית	
הממונה על הביטחון במתקן יהיה אחראי לניהול הטיפול באירוע החירום במתקן, כל עוד לא נטל גוף ביטחוני כלשהו את האחריות להמשך ניהול הטיפול באירוע.	ביצוע כל הפעולות הנדרשות להתמודדות במצב החירום לפי תכניות הביטחון של המתקן, לפי נוהלי החירום העירוניים ולפי הנחיות שוטפות של גופי הביטחון.	התמודדות במצב חירום	
הוראות מפורטות לסריקת המבנה ולאבטחתו יהיו בתאום ואישור קב"ט מתקני העירייה	שמירה ואבטחה של המתקן א. שמירת ביטחון השוהים במתקן. ב. סריקות בכל תחום המתקן והסביבה הקרובה ובכלל אלה בחדרי המתקן לגילוי אירועים חריגים. ג. ביצוע הוראות הממונה על הביטחון במתקן באשר לכניסה וליציאה של עובדים ומבקרים במתקן.	שמירה ואבטחה	ספקי שירותי הביטחון
נהלים והנחיות בנושאי ביטחון שוטף וזמן חירום מפורסמים מעת לעת ע"י קב"ט מתקני העירייה ובפורטל האגף לביטחון וחירום.	מתן הנחיות מקצועיות, ייעוץ וסיוע למנהלי החטיבות, המינהלים והיחידות ולממונים על ביטחון המתקנים בהכנת תכניות ביטחון, בהתקשרות עם ספקי שירותי הביטחון ובכל ההתארגנות הנדרשת במצבי חירום. מחלקת הביטחון תטפל ותנחה את מנהל היחידה או הממונה על הביטחון במתקן באשר לפעולות הנדרשות כתוצאה מהפעילות הבלתי שגרתית.	הנחיה מקצועית	אגף ביטחון וחירום
הסיוע לממונה על הביטחון במתקן יהיה לפי הצורך ובהתאם לסדרי העדיפויות של הקב"ט האיזורי	פעולות הקב"ט האיזורי א. מילוי הוראות חוזר מנכ"ל משרד החינוך באשר לאבטחה ולביטחון במוסדות החינוך הפורמלי. ב. סיוע לממונה על הביטחון במתקן בביצוע הדרישות לאבטחה ולביטחון במתקנים שבאיזור שהוא מופקד עליו	סיוע בביצוע הדרישות לאבטחה ולביטחון במתקן	האגף לביטחון וחירום (המשד)

הערות	הפעילות	הנושא	האחראי
	בתאום קב"ט מתקני העירייה.		
הוראות להכנת פק"מ למתקן מפורטות בסעיף 7 בנוהל זה ובפורטל האגף לביטחון ולשירותי חירום.	פיקוח שוטף על יישום הוראות נוהל זה על ידי קב"ט מתקני העירייה, ובכלל זה בדיקה שהפק"מ, שהכין הממונה על הביטחון במתקן, הוא שלם ומעודכן.	פיקוח על יישום הדרישות לאבטחה ולביטחון במתקן	
אירועים חריגים משמעותיים יוגדרו במסגרת מדיניות החטיבה או המינהל או באופן שוטף- על פי שיקול דעת הממונה על הביטחון במתקן ומנהל החטיבה או המינהל	א. קביעת מדיניות ייחודית במסגרת המדיניות הכוללת לאבטחה ולביטחון במתקן על פי מאפייני המתקנים שבכל חטיבה או מינהל ב. ביצוע תחקירים על אירועים חריגים משמעותיים והסקת מסקנות פרטניות ומסקנות הנוגעות למדיניות.	קביעת מדיניות ביטחון במתקנים	מנהלי החטיבות והמינהלים
המשאבים הם משאבי כוח אדם, תקציב, ידע ואמצעים.	א. הגדרת הצרכים לביטחון ולאבטחה של מתקנים במסגרת תכניות העבודה של היחידה ולפי הצורך באופן שוטף – הכול לפי מדיניות שנקבעה ולפי דרישות הממונה על הביטחון במתקן בתאום קב"ט מתקני העירייה. ב. הקצאת משאבים ואמצעים לפי הנקבע במדיניות ובתכניות העבודה.	הגדרת צרכים והקצאת משאבים	

7. הכנת הפק"מ

- 7.1. הממונה על הביטחון במתקן יכין פק"מ, ובו כל המידע, התכניות, הנתונים והפרטים הדרושים להתנהלות המבטיחה שגרת ביטחון במתקן והדרושים להתנהלות במצבי חירום שונים. בפק"מ יהיו המסמכים האלה:
- תכנית ביטחון למתקן.
  - הוראות ההפעלה של כל אמצעי הביטחון הקיימים במתקן.
  - הוראות ונהלים בנושאי ביטחון – בזמן שגרה ובזמן חירום.
  - רשימת שמות כל העובדים במתקן.
  - רשימת מספרי טלפון חיוניים.
  - רשימת בעלי התפקידים במתקן הממונים על כיבוי אש, על עזרה ראשונה ועל סדרנות.
  - תיעוד כל הפעולות שנעשות לביטחון של המתקן: פעולות דיווח, פעולות פיקוח, הדרכות ותרגולים.
- תבנית פק"מ מוצגת בפורטל האגף לביטחון ולשירותי חירום.
- 7.2. הממונה על הביטחון במתקן יעדכן כל שינוי בפק"מ באופן שוטף ויעדכן את קב"ט מתקני העירייה

8. מינוי בעלי תפקידים במתקן

- 8.1. הממונה על הביטחון במתקן יהיה מי שהתמנה לכך כאמור בסעיף 3.5.
- פרטי הממונה על הביטחון בכל מתקן יועברו בכתב על ידי מנהלי החטיבות והמינהלים למנהל מחלקת הביטחון באגף לביטחון וחירום.
- 8.2. הממונה על הביטחון במתקן ימנה עוזר לביטחון מעובדי המתקן, שאושר ע"י קב"ט מתקני העירייה והוא יסייע לו בכל הפעולות הנדרשות לשמירה על הביטחון במתקן וימלא את מקומו של הממונה על הביטחון במתקן בעת היעדרו. לתפקיד זה ימונה עובד בעל כישורי ארגון הנמצא רוב ימי השבוע במתקן.

פרטיו של עוזר הביטחון שהתמנה, יועברו בכתב לידיעת מנהל מחלקת הביטחון.

8.3. הממונה על הביטחון במתקן ימנה מעובדי המתקן צוות כוננות או צוותי כוננות, ובכל אחד מהם בעלי התפקידים האלה:

- א. ממונה על העזרה הראשונה - הממונה יהיה אחראי לציוד העזרה הראשונה במתקן. לפי הצורך ידאג לרכישת ציוד חסר.
תהיה עדיפות למינוי עובד שניתנה לו הדרכה בנושאי עזרה ראשונה.
- ב. ממונה על כיבוי אש - הממונה יהיה אחראי לציוד כיבוי האש במתקן ולביצוע בדיקות תקופתיות להבטחת תקינותו.
תהיה עדיפות למינוי עובד שהוכשר בנושאי כיבוי אש.
- ג. ממונה על סדרנים - הממונה על הסדרנים יהיה אחראי להבטיח בזמן חירום את מעברם המסודר והמאורגן של בני אדם מהמתקן למרחבים מוגנים.
תפקיד זה ימולא רק על פי הצורך.
- ד. ממונה על זהירות בדרכים - הממונה יהיה אחראי להבטיח בזמן חירום את מעברם הבטוח של בני האדם בדרכים שמחוץ למתקן המובילות למרחבים המוגנים/שטחי כינוס.
תפקיד זה ימולא רק על פי הצורך.
- ה. ממונה על סורקים - הממונה על הסורקים יהיה אחראי לסרוק בזמן חירום את המתקן ולוודא שכל בני האדם שהיו בו פונוו למקומות מוגנים - הכול לפי ההוראות.

כל ממונה ימנה צוותי עובדים לסיוע בפעולות שהוא מופקד עליהן.

כשפעילות העירייה נעשית במתקן שתחזוקתו מנוהלת על ידי גוף שאינו עירוני, יודא הממונה על הביטחון בתאום והנחיה מקצועית של קב"ט מתקני העירייה את אחריותו של הגוף לסידורי הביטחון והאבטחה במתקן ולציוד כיבוי האש, העזרה הראשונה והסדרנות. אם הגוף אינו אחראי לאחת או יותר מהפעולות הנדרשות על פי נוהל זה, יהיה הממונה על הביטחון במתקן אחראי להן כמפורט בנוהל זה.